

**Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa
(Trọn bộ 24 tập)**

**Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang
Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm
Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu
Sàigòn 1998**

--- o0o ---

**Tập 4
Quyển Thứ 81
Hội Thứ Nhất**

**PHẨM THIÊN ĐẾ
Thứ 22 - 5**

Thiện Hiện! Tâm Như Lai chẳng trụ Bồ thí Ba-la-mật-đa, chẳng trụ Tịnh giới, An nhãn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Vì Bồ thí Ba-la-mật-đa thấy chẳng khá được vậy.

Thiện Hiện! Tâm Như Lai chẳng trụ bốn tĩnh lự, chẳng trụ bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Vì có sao? Vì bốn tĩnh lự thấy chẳng khá được vậy. Thiện Hiện! Tâm Như Lai chẳng trụ tám giải thoát, chẳng trụ tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ. Vì có sao? Vì tám giải thoát thấy chẳng khá được vậy. Thiện Hiện! Tâm Như Lai chẳng trụ bốn niệm trụ, chẳng trụ bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng chi, tám thánh đạo chi. Vì có sao? Vì bốn niệm trụ thấy chẳng khá được vậy. Thiện Hiện! Tâm Như Lai chẳng trụ không giải thoát môn, chẳng trụ vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Vì có sao? Vì không giải thoát môn thấy chẳng khá được vậy. Thiện Hiện! Tâm Như Lai chẳng trụ năm nhãn, chẳng trụ sáu thần thông. Vì có sao? Vì năm nhãn thấy chẳng khá được vậy. Thiện Hiện! Tâm Như Lai chẳng trụ Phật mười lực, chẳng trụ bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Vì có sao? Vì Phật mười lực thấy chẳng khá được vậy. Thiện Hiện! Tâm Như Lai chẳng trụ pháp vô vong thất, chẳng trụ tánh hằng trụ xả. Vì có sao? Vì pháp vô vong thất thấy chẳng khá được vậy. Thiện Hiện! Tâm Như Lai chẳng trụ tất cả đà-la-ni môn, chẳng trụ tất cả tam-ma-địa môn. Vì có sao? Vì tất cả đà-la-ni môn thấy chẳng khá được vậy.

Thiện Hiện! Tâm Như Lai chẳng trụ nhất thiết trí, chẳng trụ đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Vì có sao? Vì nhất thiết trí thấy chẳng khá được vậy. Thiện Hiện! Tâm Như Lai chẳng trụ Thanh văn thừa, chẳng trụ Độc giác thừa, Vô thượng thừa. Vì có sao? Vì Thanh văn thừa thấy chẳng khá được vậy. Thiện Hiện! Tâm Như Lai chẳng trụ Dự lưu và Dự lưu hướng quả, chẳng trụ Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán và Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán hướng quả. Vì có sao? Vì Dự lưu thấy chẳng khá được vậy. Thiện Hiện! Tâm Như Lai chẳng trụ Độc giác và Độc giác Bò-đề, chẳng trụ Bò-tát Như lai và pháp Bò-tát Như Lai. Vì có sao? Vì Độc giác thấy chẳng khá được vậy.

Thiện Hiện! Tâm Như Lai chẳng trụ Cự hỷ địa và pháp, chẳng trụ Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cự nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa và pháp. Vì có sao? Vì Cự hỷ địa thấy chẳng khá được vậy. Thiện Hiện! Tâm Như Lai chẳng trụ Dị sanh địa và pháp, chẳng trụ Chung tánh địa, Đệ bát địa, Cụ kiến địa, Bạc địa, Ly dục địa, Dĩ biện địa, Độc giác địa, Bò-tát địa, Như Lai địa và pháp. Vì có sao? Vì Dị sanh địa thấy chẳng khá được vậy.

Như vậy đó, Thiện Hiện! Tâm Như Lai đối tất cả pháp đều không có chỗ trụ, cũng chẳng phải chẳng trụ.

Khi ấy, cụ thọ Thiện Hiện bảo Xá-lợi-tử rằng: Đúng như vậy, Bò-tát Ma-ha-tát tuy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà đồng với Như Lai đối tất cả pháp đều không có chỗ trụ, cũng chẳng phải chẳng trụ.

Sở vì sao? Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với sắc chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với thọ tướng hành thức cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì sắc uẩn thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với nhãn xứ chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với nhĩ tỷ thiết thân ý xứ cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì nhãn xứ thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với sắc xứ chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với thanh hương vị xúc pháp xứ cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì sắc xứ thấy không có hai tướng vậy.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với nhãn giới chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc, nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì nhãn giới thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với nhĩ giới chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc, nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì nhĩ giới thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với tỷ giới chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc, tỷ xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì tỷ giới thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với thiết giới chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với vị giới, thiết thức giới và thiết xúc, thiết xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì thiết giới thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với thân giới chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với xúc giới, thân thức giới và thân xúc, thân xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì thân giới thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với ý giới chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với pháp giới, ý thức giới và ý xúc, ý xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì ý giới thấy không có hai tướng vậy.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với địa giới chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với thủy hỏa phong không thức giới cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì địa giới thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với khổ thánh đế chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với tập diệt đạo thánh đế cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì khổ thánh đế thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với vô minh chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sàu thán khổ ưu não cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì vô minh thấy không có hai tướng vậy.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với nội không chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì nội không thấy không có hai tướng vậy.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với chơn như chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì chơn như thấy không có hai tướng vậy.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với Bồ thí Ba-la-mật-đa chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì Bồ thí Ba-la-mật-đa thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với bốn tĩnh lự chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với bốn vô lượng, bốn vô sắc định cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì bốn tĩnh lự thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với tám giải thoát chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì tám giải thoát thấy không có hai tướng vậy.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với bốn niệm trụ chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì bốn niệm trụ thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với không giải thoát môn chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với vô tướng, vô nguyện giải thoát môn cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì không giải thoát môn thấy không có hai tướng vậy.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với năm nhãn chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với sáu thần thông cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì năm nhãn thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với Phật mười lực chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì Phật mười lực thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với pháp vô vong thất chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với tánh hằng trụ xả cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì pháp vô vong thất thấy không có hai tướng vậy.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với tất cả đà-la-ni môn chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với tất cả tam-ma-địa môn cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì tất cả đà-la-ni môn thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với nhất thiết trí chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì nhất thiết trí thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với Thanh văn thừa chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với Độc giác thừa, Vô thượng thừa cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì Thanh văn thừa thấy không có hai tướng vậy.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với Dự lưu và Dự lưu hướng quả chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán và Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán hướng quả cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì Dự lưu thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với Độc giác và Độc giác Bồ-đề chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với Bồ-tát Như Lai và pháp Bồ-tát Như Lai cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì Độc giác thấy không có hai tướng vậy.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với Cực hỷ địa và pháp chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiên huệ địa, Pháp vân địa và pháp cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì Cực hỷ địa thấy không có hai tướng vậy. Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, mà với Dị sanh địa và pháp chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ; với Chủng tánh địa, Đệ bát địa, Cụ kiến địa, Bạc địa, Ly dục địa, Dĩ biện địa, Độc giác địa, Bồ-tát địa, Như Lai địa và pháp cũng chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ. Vì có sao? Vì Dị sanh địa thấy không có hai tướng vậy.

Xá-lợi-tử! Bồ-tát Ma-ha-tát tụy trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa tụy chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ, đem vô sở đắc làm phương tiện, nên học như thế!

Hội Thứ Nhất

PHẨM CHU THIÊN TỬ

Thứ 23 - 1

Trong hội bấy giờ có các Thiên tử thâm lên ý nghĩ này: Các đấng-xoa thầy nói lời câu chú, tuy lại là ẩn mật nhưng vẫn nghe biết được. Tôn giả Thiện Hiện với Bát-nhã Ba-la-mật-đa này, mặc dù dùng lắm lời lẽ để chỉ rõ, mà bọn chúng ta trọn chẳng hiểu được gì hết.

Thiện Hiện biết chỗ tâm nghĩ bọn kia liền bảo đó rằng: Thiên tử các ngươi, với ta đã thuyết chẳng hiểu được ư? Các Thiên tử thưa: Như vậy, như vậy!

Cụ thọ Thiện Hiện lại bảo bọn kia rằng: Ta từng với ấy chẳng thuyết một chữ, ngươi cũng chẳng nghe, thời làm sao mà hiểu gì. Vì có sao? Vì Bát-nhã Ba-la-mật-đa thăm sâu, văn tự ngôn thuyết thấy đều xa lìa vậy. Bởi vậy nên với trong đây, kể thuyết, kể nghe và kể hiểu đều chẳng khá được. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác đã chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, tướng ấy thăm sâu cũng lại như vậy. Thiên tử phải biết, như Phật hóa thân hóa làm vô lượng Bí-sô, Bí-sô-ni, Ô-ba-sách-ca, Ô-ba-tur-ca cùng đến nhóm hội; lại hóa làm một người năng thuyết pháp, ở trong chúng này tuyên dương diệu pháp. Nơi ý hiểu sao? Trong đây có thật kể năng thuyết, kể năng nghe và kể năng hiểu chẳng? Các Thiên tử thưa: Bạch Đại đức! Chẳng phải vậy. Thiện Hiện bảo rằng: Như thế, Thiên tử! Tất cả pháp đều như hóa vậy. Trong Bát-nhã, kể thuyết kể nghe và kể năng hiểu đều chẳng khá được.

Thiên tử phải biết, như ở trong mộng, mộng thấy có Phật dạy bảo dạy trao Bồ-tát, Thanh văn. Nơi ý hiểu sao? Trong ấy có thật kể năng thuyết, kể năng nghe và kể năng hiểu chẳng? Các Thiên tử thưa: Bạch Đại đức! Chẳng phải vậy. Thiện Hiện bảo rằng: Như thế, Thiên tử! Tất cả pháp đều như mộng vậy. Trong Bát-nhã, kể thuyết kể nghe và kể năng hiểu đều chẳng khá được.

Thiên tử phải biết, như có hai người ở trong một hang núi, mỗi người trụ mỗi mặt tán Phật Pháp Tăng, đồng thời phát ra tiếng vang. Nơi ý hiểu sao? Hai tiếng vang này năng nghe lẫn nhau, hiểu lẫn nhau chẳng? Các Thiên tử thưa: Bạch Đại đức! Chẳng phải vậy. Thiện Hiện bảo rằng: Như thế, Thiên tử! Tất cả pháp đều như tiếng vang vậy. Trong Bát-nhã, kể thuyết kể nghe và kể năng hiểu đều chẳng khá được.

Thiên tử phải biết, như huyễn sư giỏi hoặc đệ tử y, ở giữa ngã tư đường huyễn làm bốn chúng và một thân Phật ngồi giữa thuyết pháp. Nơi ý hiểu sao? Trong ấy có thật kể năng thuyết, kể năng nghe và kể năng hiểu chẳng? Các Thiên tử thưa: Bạch Đại đức! Chẳng phải vậy. Thiện Hiện bảo rằng: Như thế, Thiên tử! Tất cả pháp đều như huyễn vậy. Trong Bát-nhã, kể thuyết kể nghe và kể năng hiểu đều chẳng khá được.

Khi ấy, các Thiên tử lại nổi lên nghĩ này: Tôn giả Thiện Hiện đối với Bát-nhã Ba-la-mật-đa này, tuy lại đem lắm thứ khéo léo để thuyết rõ muốn khiến dễ hiểu, nhưng với ý thú ấy rất thăm sâu lại rất thăm sâu, mâu nhiệm lại càng mâu nhiệm, khó mà so lường được! Thiện Hiện biết chỗ nghĩ nơi tâm bọn kia liền bảo đó rằng: Thiên tử phải biết, sắc chẳng phải thăm sâu, chẳng phải mâu nhiệm; thọ tướng hành thức cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải mâu nhiệm. Vì có sao? Vì sắc tánh thăm sâu chẳng khá được vậy; thọ tướng hành thức tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, nhãn xứ chẳng phải thăm sâu, chẳng phải mâu nhiệm; nhĩ tỷ thiết thân ý xứ cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải mâu nhiệm. Vì có sao? Vì nhãn xứ tánh thăm sâu chẳng khá được vậy, nhĩ tỷ thiết thân ý xứ tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, sắc xứ chẳng phải thăm sâu, chẳng phải mâu nhiệm; thanh hương vị xúc pháp xứ cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải mâu nhiệm. Vì có sao? Vì sắc xứ tánh thăm sâu chẳng khá được vậy, thanh hương vị xúc pháp xứ tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy.

Thiên tử phải biết, nhãn giới chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm; sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc, nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì nhãn giới tánh thắm sâu chẳng khá được vậy, sắc giới cho đến nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ tánh thắm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, nhĩ giới chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm; thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc, nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì nhĩ giới tánh thắm sâu chẳng khá được vậy, thanh giới cho đến nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ tánh thắm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, tỷ giới chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm; hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc, tỷ xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì tỷ giới tánh thắm sâu chẳng khá được vậy, hương giới cho đến tỷ xúc làm duyên sanh ra các thọ tánh thắm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, thiệt giới chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm; vị giới, thiệt thức giới và thiệt xúc, thiệt xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì thiệt giới tánh thắm sâu chẳng khá được vậy, vị giới cho đến thiệt xúc làm duyên sanh ra các thọ tánh thắm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, thân giới chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm; xúc giới, thân thức giới và thân xúc, thân xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì thân giới tánh thắm sâu chẳng khá được vậy, xúc giới cho đến thân xúc làm duyên sanh ra các thọ tánh thắm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, ý giới chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm; pháp giới, ý thức giới và ý xúc, ý xúc làm duyên sanh ra các thọ cũng chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì ý giới tánh thắm sâu chẳng khá được vậy; pháp giới, ý thức giới và ý xúc, ý xúc làm duyên sanh ra các thọ tánh thắm sâu cũng chẳng khá được vậy.

Thiên tử phải biết, địa giới chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm; thủy hỏa phong không thức giới cũng chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì địa giới tánh thắm sâu chẳng khá được vậy, thủy hỏa phong không thức giới tánh thắm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, khổ thánh đế chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm; tập diệt đạo thánh đế cũng chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì khổ thánh đế tánh thắm sâu chẳng khá được vậy, tập diệt đạo thánh đế tánh thắm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, vô minh chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm; hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sầu than khổ ưu não cũng chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì vô minh tánh thắm sâu chẳng khá được vậy, hành cho đến lão tử sầu than khổ ưu não tánh thắm sâu cũng chẳng khá được vậy.

Thiên tử phải biết, nội không chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm; ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biên dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không cũng chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì nội không tánh thắm sâu chẳng khá được vậy, ngoại không cho đến vô tánh tự tánh không tánh thắm sâu cũng chẳng khá được vậy.

Thiên tử phải biết, chơn như chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm; pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới cũng chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì chơn như tánh thắm sâu chẳng khá được vậy, pháp giới cho đến bất tư nghì giới tánh thắm sâu cũng chẳng khá được vậy.

Thiên tử phải biết, Bồ thí Ba-la-mật-đa chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm; Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa cũng chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì Bồ thí Ba-la-mật-đa tánh thắm sâu chẳng khá được vậy, Tịnh giới cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa tánh thắm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, bốn tĩnh lự chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm; bốn vô lượng, bốn vô sắc định cũng chẳng phải thắm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì bốn tĩnh lự tánh thắm sâu chẳng khá được vậy; bốn vô lượng, bốn vô sắc định tánh thắm sâu cũng chẳng khá được vậy.

Thiên tử phải biết, tám giải thoát chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì tám giải thoát tánh thăm sâu chẳng khá được vậy; tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy.

Thiên tử phải biết, bốn niệm trụ chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì bốn niệm trụ tánh thăm sâu chẳng khá được vậy, bốn chánh đoạn cho đến tám thánh đạo chi tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, năm nhãn chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; sáu thần thông cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì năm nhãn tánh thăm sâu chẳng khá được vậy, sáu thần thông tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy.

Thiên tử phải biết, Phật mười lực chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì Phật mười lực tánh thăm sâu chẳng khá được vậy, bốn vô sở úy cho đến mười tám pháp Phật bất cộng tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, pháp vô vong thất chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; tánh hằng trụ xả cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì pháp vô vong thất tánh thăm sâu chẳng khá được vậy, tánh hằng trụ xả tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy.

Thiên tử phải biết, tất cả đà-la-ni môn chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; tất cả tam-ma-địa môn cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì tất cả đà-la-ni môn tánh thăm sâu chẳng khá được vậy, tất cả tam-ma-địa môn tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, nhất thiết trí chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì nhất thiết trí tánh thăm sâu chẳng khá được vậy; đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy.

Thiên tử phải biết, Thanh văn thừa chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; Độc giác thừa, Vô thượng thừa cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì Thanh văn thừa tánh thăm sâu chẳng khá được vậy; Độc giác thừa, Vô thượng thừa tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, Dự lưu chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì Dự lưu tánh thăm sâu chẳng khá được vậy; Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, Dự lưu hướng Dự lưu quả chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; Nhất lai hướng Nhất lai quả, Bất hoàn hướng Bất hoàn quả, A-la-hán hướng A-la-hán quả cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì Dự lưu hướng Dự lưu quả tánh thăm sâu chẳng khá được vậy; Nhất lai hướng Nhất lai quả, Bất hoàn hướng Bất hoàn quả, A-la-hán hướng A-la-hán quả tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, Độc giác chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; Độc giác hướng Độc giác quả cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì Độc giác tánh thăm sâu chẳng khá được vậy, Độc giác hướng Độc giác quả tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; Tam-miệu-tam Phật đà cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì Bồ-tát Ma-ha-tát tánh thăm sâu chẳng khá được vậy, Tam-miệu-tam Phật-đà tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, pháp Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì pháp Bồ-tát Ma-ha-tát tánh thăm sâu chẳng khá được vậy, Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy.

Thiên tử phải biết, Cự hỷ địa chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cự nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiệt huệ địa, Pháp vân địa cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì Cự hỷ địa tánh thăm sâu chẳng khá được vậy, Ly cấu địa cho đến Pháp vân địa tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, pháp Cự hỷ địa chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; pháp Ly cấu

địa, pháp Phát quang địa, pháp Diệm huệ địa, pháp Cực nan thắng địa, pháp Hiện tiền địa, pháp Viên hành địa, pháp Bất động địa, pháp Thiện huệ địa, pháp Pháp vân địa cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì pháp Cực hỷ địa tánh thăm sâu chẳng khá được vậy, pháp Ly cấu địa cho đến pháp Pháp vân địa tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, Dị sanh địa chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; Chủng tánh địa, Đệ bát địa, Cụ kiến địa, Bạc địa, Ly dục địa, Dĩ biện địa, Độc giác địa, Bồ-tát địa, Như Lai địa cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì Dị sanh địa tánh thăm sâu chẳng khá được vậy, Chủng tánh địa cho đến Như lai địa tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy. Thiên tử phải biết, pháp Dị sanh địa chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm; pháp Chủng tánh địa, pháp Đệ bát địa, pháp Cụ kiến địa, pháp Bạc địa, pháp Ly dục địa, pháp Dĩ biện địa, pháp Độc giác địa, pháp Bồ-tát địa, pháp Như Lai địa cũng chẳng phải thăm sâu, chẳng phải màu nhiệm. Vì có sao? Vì pháp Dị sanh địa tánh thăm sâu chẳng khá được vậy, pháp Chủng tánh địa cho đến pháp Như Lai địa tánh thăm sâu cũng chẳng khá được vậy.

Khi ấy, các Thiên tử lại nổi lên nghĩ này nũa: Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết sắc, chẳng thi thiết thọ tướng hành thức. Vì có sao? Vì tánh sắc uẩn thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết nhãn xứ, chẳng thi thiết nhĩ tỷ thiết thân ý xứ. Vì có sao? Vì tánh nhãn xứ thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết sắc xứ, chẳng thi thiết thanh hương vị xúc pháp xứ. Vì có sao? Vì tánh sắc xứ thấy chẳng nói được vậy.

Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết nhãn giới; chẳng thi thiết sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc, nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ. Vì có sao? Vì tánh nhãn giới thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết nhĩ giới; chẳng thi thiết thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc, nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ. Vì có sao? Vì tánh nhĩ giới thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết tỷ giới; chẳng thi thiết hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc, tỷ xúc làm duyên sanh ra các thọ. Vì có sao? Vì tánh tỷ giới thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết thiệt giới; chẳng thi thiết vị giới, thiệt thức giới và thiệt xúc, thiệt xúc làm duyên sanh ra các thọ. Vì có sao? Vì tánh thiệt giới thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết thân giới; chẳng thi thiết xúc giới, thân thức giới và thân xúc, thân xúc làm duyên sanh ra các thọ. Vì có sao? Vì tánh thân giới thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết ý giới; chẳng thi thiết pháp giới, ý thức giới và ý xúc, ý xúc làm duyên sanh ra các thọ. Vì có sao? Vì tánh ý giới thấy chẳng nói được vậy.

Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết địa giới, chẳng thi thiết thủy hỏa phong không thức giới. Vì có sao? Vì tánh địa giới thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết khổ thánh đế, chẳng thi thiết tập diệt đạo thánh đế. Vì có sao? Vì tánh khổ thánh đế thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết vô minh; chẳng thi thiết hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sầu than khổ ưu não. Vì có sao? Vì tánh vô minh thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết nội không; chẳng thi thiết ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Vì có sao? Vì tánh nội không thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết chơn như; chẳng thi thiết pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới. Vì có sao? Vì tánh chơn như thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết Bồ thí Ba-la-mật-đa; chẳng thi thiết Tịnh giới, An nhãn, Tịnh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Vì tánh Bồ thí Ba-la-mật-đa thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết bốn tĩnh lự; chẳng thi thiết bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Vì có sao? Vì tánh bốn tĩnh lự thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết tám giải thoát; chẳng thi thiết tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ. Vì có sao? Vì tánh tám giải thoát thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết bốn niệm trụ; chẳng thi thiết bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm

căn, năm lực, bảy đẳng chi, tám thánh đạo chi. Vì có sao? Vì tánh bốn trụ thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết không giải thoát môn; chẳng thi thiết vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Vì có sao? Vì tánh không giải thoát môn thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết năm nhãn; chẳng thi thiết sáu thần thông. Vì có sao? Vì tánh năm nhãn thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết Phật mười lực; chẳng thi thiết bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Vì có sao? Vì tánh Phật mười lực thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết pháp vô vong thất; chẳng thi thiết tánh hằng trụ xả. Vì có sao? Vì tánh pháp vô vong thất thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết tất cả đà-la-ni môn; chẳng thi thiết tất cả tam-ma-địa môn. Vì có sao? Vì tánh tất cả đà-la-ni môn thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết nhất thiết trí; chẳng thi thiết đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Vì có sao? Vì tánh nhất thiết trí thấy chẳng nói được vậy.

Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết Thanh văn thừa; chẳng thi thiết Độc giác thừa, Vô thượng thừa. Vì có sao? Vì tánh Thanh văn thừa thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết Dự lưu; chẳng thi thiết Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán. Vì có sao? Vì tánh Dự lưu thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết Dự lưu hướng Dự lưu quả; chẳng thi thiết Nhất lai hướng Nhất lai quả, Bất hoàn hướng Bất hoàn quả, A-la-hán hướng A-la-hán quả. Vì có sao? Vì tánh Dự lưu hướng Dự lưu quả thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết Độc giác, chẳng thi thiết Độc giác hướng Độc giác quả. Vì có sao? Vì tánh Độc giác thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết Bồ-tát Ma-ha-tát, chẳng thi thiết Tam-miệu-tam Phật-đà. Vì có sao? Vì tánh Bồ-tát Ma-ha-tát thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết pháp Bồ-tát Ma-ha-tát, chẳng thi thiết Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì có sao? Vì tánh pháp Bồ-tát Ma-ha-tát thấy chẳng nói được vậy.

Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết Cực hỷ địa; chẳng thi thiết Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa. Vì có sao? Vì tánh Cực hỷ địa thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết pháp Cực hỷ địa; chẳng thi thiết pháp Ly cấu địa, pháp Phát quang địa, pháp Diệm huệ địa, pháp Cực nan thắng địa, pháp Hiện tiền địa, pháp Viễn hành địa, pháp Bất động địa, pháp Thiện huệ địa, pháp Pháp vân địa. Vì có sao? Vì tánh pháp Cực hỷ địa thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết chẳng thi thiết Dị sanh địa; chẳng thi thiết Chung tánh địa, Đệ bát địa, Cụ kiến địa, Bạc địa, Ly dục địa, Dĩ biện địa, Độc giác địa, Bồ-tát địa, Như Lai địa. Vì có sao? Vì tánh Dị sanh địa thấy chẳng nói được vậy. Tôn giả Thiện Hiện trong pháp đã thuyết cũng chẳng thi thiết văn tự ngữ ngôn. Vì có sao? Vì tánh văn tự ngữ ngôn thấy chẳng nói được vậy.

Bấy giờ, Thiện Hiện biết chỗ tâm nghĩ pháp của các Thiên tử, nên liền bảo đó rằng: Như vậy, như vậy. Như chỗ các người đã nghĩ. Các pháp cho đến Vô thượng Bồ-đề văn tự ngữ ngôn đều chẳng thể kịp được, nên đối với Bát-nhã Ba-la-mật-đa không có kẻ thuyết, không có kẻ nghe cũng không có kẻ hiểu. Vậy nên các người đối với các pháp, nên tùy chỗ thuyết mà tu tập nhẫn kiên cố. Các hữu tình muốn trụ, muốn chứng quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, cũng nương nhẫn này mà được rốt ráo. Các hữu tình muốn trụ, muốn chứng Độc giác sở đắc Bồ-đề, cũng nương nhẫn này mà được rốt ráo. Các hữu tình muốn trụ, muốn chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, lại cần nương nhẫn này mà được rốt ráo. Như vậy các Thiên tử! Các Bồ-tát Ma-ha-tát từ khi mới phát tâm cho đến rốt ráo, nên trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu không thuyết, không nghe và không hiểu, thường siêng tu học chẳng nên bỏ lia!

Khi ấy, các Thiên tử tâm lại nghĩ rằng: Tôn giả Thiện Hiện nay đây muốn vì những hạng hữu tình nào và thuyết những pháp gì?

Thiện Hiện bấy giờ biết tâm các Thiên tử nghĩ việc gì, nên liền bảo đó rằng: Thiên tử phải biết, ta nay muốn vì hữu tình như huyễn, như hóa, như mộng, mà thuyết pháp như huyễn, như hóa, như

mộng. Vì có sao? Vì kẻ nghe như thế, với trong pháp đã thuyết là không có nghe, không có hiểu, không có sở chứng vậy.

Các Thiên tử tức thì hỏi lại rằng: Kẻ năng thuyết, năng nghe và pháp được thuyết ra đều là việc như huyền, như hóa, như mộng ư? Thiện Hiện đáp rằng: Như vậy, như vậy. Như lời người vừa nói. Hữu tình như huyền, vì kẻ như huyền thuyết pháp như huyền. Hữu tình như hóa, vì kẻ như hóa thuyết pháp như hóa. Hữu tình như mộng, vì kẻ như mộng thuyết pháp như mộng.

Thiên tử phải biết, chỗ thấy ngã như huyền, như hóa, như mộng; chỗ thấy hữu tình, mạng giả, sanh giả, dưỡng giả, sĩ phu, bổ-đặc-già-la, ý sanh, nho đồng, tác giả, thọ giả, tri giả, kiến giả như huyền, như hóa, như mộng. Vì có sao? Vì ngã thấy tự tánh không vậy.

Thiên tử phải biết, chỗ thấy sắc như huyền, như hóa, như mộng, chỗ thấy thọ tướng hành thức như huyền, như hóa, như mộng. Vì có sao? Vì sắc uẩn thấy tự tánh không vậy. Thiên tử phải biết, chỗ thấy nhãn xứ như huyền, như hóa, như mộng, chỗ thấy nhĩ tỷ thiết thân ý xứ như huyền, như hóa, như mộng. Vì có sao? Vì nhãn xứ thấy tự tánh không vậy. Thiên tử phải biết, chỗ thấy sắc xứ như huyền, như hóa, như mộng, chỗ thấy thanh hương vị xúc pháp xứ như huyền, như hóa, như mộng. Vì có sao? Vì sắc xứ thấy tự tánh không vậy. Thiên tử phải biết, chỗ thấy nhãn giới như huyền, như hóa, như mộng; chỗ thấy sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc, nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ như huyền, như hóa, như mộng. Vì có sao? Vì nhãn giới thấy tự tánh không vậy. Thiên tử phải biết, chỗ thấy nhĩ giới như huyền, như hóa, như mộng; chỗ thấy thanh giới, nhĩ thức giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc, nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ như huyền, như hóa, như mộng. Vì có sao? Vì nhĩ giới thấy tự tánh không vậy. Thiên tử phải biết, chỗ thấy tỷ giới như huyền, như hóa, như mộng; chỗ thấy hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc, tỷ xúc làm duyên sanh ra các thọ như huyền, như hóa, như mộng. Vì có sao? Vì tỷ giới thấy tự tánh không vậy. Thiên tử phải biết, chỗ thấy thiết giới như huyền, như hóa, như mộng; chỗ thấy vị giới, thiết thức giới và thiết xúc, thiết xúc làm duyên sanh ra các thọ như huyền, như hóa, như mộng. Vì có sao? Vì thiết giới thấy tự tánh không vậy. Thiên tử phải biết, chỗ thấy thân giới như huyền, như hóa, như mộng; chỗ thấy xúc giới, thân thức giới và thân xúc, thân xúc làm duyên sanh ra các thọ như huyền, như hóa, như mộng. Vì có sao? Vì thân giới thấy tự tánh không vậy. Thiên tử phải biết, chỗ thấy ý giới như huyền, như hóa, như mộng, chỗ thấy pháp giới, ý thức giới và ý xúc, ý xúc làm duyên sanh ra các thọ như huyền, như hóa, như mộng. Vì có sao? Vì ý giới thấy tự tánh không vậy.

Thiên tử phải biết, chỗ thấy địa giới như huyền, như hóa, như mộng, chỗ thấy thủy hỏa phong không thức giới như huyền, như hóa, như mộng. Vì có sao? Vì địa giới thấy tự tánh không vậy. Thiên tử phải biết, chỗ thấy khổ thánh đế như huyền, như hóa, như mộng, chỗ thấy tập diệt đạo thánh đế như huyền, như hóa, như mộng. Vì có sao? Vì khổ thánh đế thấy tự tánh không vậy. Thiên tử phải biết, chỗ thấy vô minh như huyền, như hóa, như mộng; chỗ thấy hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử sầu than khổ ưu não như huyền, như hóa, như mộng. Vì có sao? Vì vô minh thấy tự tánh không vậy.

Thiên tử phải biết, chỗ thấy nội không như huyền, như hóa, như mộng; chỗ thấy ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biên dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không như huyền, như hóa, như mộng. Vì có sao? Vì nội không thấy tự tánh không vậy.

Thiên tử phải biết, chỗ thấy chơn như như huyền, như hóa, như mộng; chỗ thấy pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới như huyền, như hóa, như mộng. Vì có sao? Vì chơn như thấy tự tánh không vậy.